

---

# KENYA NATIONAL EXAMINATION COUNCIL

## KCSE 2007

### KISWAHILI PAPER 1 MARKING SCHEME

Coordinated by KENPRO,  
Macjo Arcade, 4th Floor, Suite 15E,  
Off Magadi Road, Ongata Rongai | Tel: +254202319748 |  
E-mail: [infosnkenya@gmail.com](mailto:infosnkenya@gmail.com) | Website: [www.schoolsnetkenya.com](http://www.schoolsnetkenya.com)

# Kiswahili Karatasi ya 1

## Swali la Kwanza

- (a) Barua iandikwe kwa muundo wa barua rasmi
- Anwani ya mwandishi juu mkono wa kulia.
  - Tarehe chini ya anwani ya mwandishi.
  - Anwani ya mhariri upande wa kushoto.
  - Mtajo.
  - Mada.
  - Maudhui.
  - Jina la mwandishi laweza kuwa lakabu.
  - Sahihi.
- (b) Lugha iakisi malalamiko. Mfano maneno kama kera, udhi, sikitisha, huzunisha nk yatumiwe.
- (c) Mwili/hoja
- Wanaohama wanavutiwa na maisha mazuri huko nje lakini huishia kuteseka.
  - Walioelimika ndio wanaohama kwa wingi. Sekta mbalimbali zinaathirika mf matibabu, elimu, nk.
  - Walioelimika wameelimishwa kwa mfuko wa umma. Kuondoka kwao ni hasara kwa nchi.
  - Mtu kuhama nchi yake ni kukosa uzalendo.
  - Mshikamano wa familia nyingi husika unasambaratika.
  - Kuna uwezekano wa kuigiza/kuiga utamaduni wa kigeni. *(Alama 20)*

## Swali la Pili

- Kutoa elimu kwa umma kuhusu matumizi bora ya maji.
- Umuhimu wa kuhifadhi na kutochafua maji.
- Kuhifadhi chemichemi zote za maji ili zisije kukauka.
- Kuchimba visima zaidi hasa katika sehemu kame.
- Kutafuta njia za kuvuna na kuhifadhi maji ya mvua ili yatumike vyema.
- Kufanya utafiti kuhusu namna ya kubadilisha maji ya chumvi ili yaweze kutumika manyumbani na pia viwandani na mashambani.
- Kupanda miti ya kienyeji ambayo itasaidia kuhifadhi chemichemi za maji.
- Kuzuia watu kujenga karibu na vyanzo vya maji.
- Kuhimiza umma kutumia maji kwa uangalifu bila kuyaharibu.
- Kutafuta njia ambapo maji taka na mengine yaliyotumika yanaweza yakasafishwa na kutumika tena.
- Kuwepo kwa sheria kali za kuzuia uhodhi wa maji na yeyote yule.
- Kujengwa kwa mabwawa hasa katika sehemu kame nchini. *(Alama 20)*

## Swali la Tatu

Mshikamano ni hali ya watu kuwa na msimamo mmoja na ushirikiano wa karibu katika kutimiza azma Fulani. Hutegemea

- Mawasiliano.
- Ukweli.
- Ushauri na nasaha.

- Bidii kazini kwa kila mwana familia.
- Kukiri makosa.
- Subira.
- Mapenzi.
- Uaminifu.
- Uwajibikaji.
- Kutegemeana na kusaidiana.
- Kuweka malengo ya kuafikiwa na wanafamilia wote.
- Walezi kuwa vielelezo.

*(Alama 20)*

**Swali la Nne**

- (a)
- Maana kuwa jambo la mwenzio usilione kuwa lako.
  - Kwamba kila mtu ana maisha/sudi yake.
  - Usionee mwenzako kijicho.
  - Usitegemee mwingine maishani kama msingi wa Kujitathmini.
- (b) Waandike kisa kuonyesha ukweli wa hali hii. Kama ni zaidi ya kisa kimoja lazima vitegemeane au viwe na muumano.

*(Alama 20)*